

گنبد.

اما راجع باسترداد لایحه بنده تکلیفی را که آقا می فرمایند خیلی تعجب می کنم اکثریت مجلس اساس این مسئله را قبول کرد.

حالا اگر آقایان راجع باقلامش یک صحبت هائی دارند بسیار خوب بالاخره آقایان قلم بقلم رای خواهند داد در هر قلم که ایرادی دارند پیشنهاد فرمایند.

آقایان نمایندگان هم با توجه بدلائل آن یارای می دهند یا نمی دهند.

(بعضی از نمایندگان گفتند مذاکرات کافی است بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - رأی میگیریم.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - معلوم میشود کافی است پیشنهادات مبنایند برای جلسه بعد. آقای تهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده خواستم از کمیسیون محترم نفت موافق ماده پانزده نظامنامه داخلی سؤال کنم که زیاده از درآمد بلکه سه ماه است که از طرف کمیسیون نفت راپورت داده نشده است که در باب نفت چه تصمیمی اتخاذ کرده اند و آن کمیانی نفت امریکائی که بنا بود تلگرافش بیاید و در کمیسیون قرائت شود و تصمیمی اتخاذ کنند و وارد در مجلس بشود چه شده؟

از فرزای که شنیده ام کمیانی گفته است که ماده راجع باستقراض را نمی توانم قبول کنم یعنی ده میلیون قرض را امتناع دارم ولی قبول کردن سایر کنتراکرا قبول دارم یک همچو چیزی بنده شنیدم صدق و کذب را بنده نمی دانم البته آقایان می دانند

عرض من این است که مملکت محتاج بامر اقتصادی است امر نفت هم از امور اقتصادی است و شاید مقداری از مردم را از فقر و فاقه نجات بدهد.

ما باید در امر نفت خیلی اهمیت بدهیم هم نسبت بخارجی و هم نسبت به داخلی ایران.

اگر راجع بخارجی نمیشود افلا یکی دو ایالت را برای داخلی ایران تخصیص بدهیم بلکه یکمده از بیکاران مملکت مشغول کار شوند و پول وارد مملکت شود.

عرض بنده از این بیان همین بود.

در مرحله دوم خواستم تقاضا کنم از مجلس و از مقام منبع ریاست که امر بفرمایند بهیئت دولت قبل از اینکه داخل

سنه ۱۳۰۴ بشویم بودجه سنه آتیه را در امسال تهیه کرده و بمجلس بیاورند که مثل امسال نشود.

یک نفر از نمایندگان - در تبصره قانون بودجه نوشته شده.

طهرانی - مربوط بتبصره نیست و بالاخره ما وقت داشته باشیم برای مذاکره که بعضی از مالیاتهای غیر مشروع را حذف کنیم و بعضی ادارات غیر مشروع را ایفا کنیم این یک چیزی است که وظیفه ما است و من میترسم که بودجه سنه آتیه را قبل از حمل بمجلس نیاورند و آنوقت در آخر سال سنه آتیه ما وارد شویم در امر بودجه و بگوئیم چون هشت ماه گذشته است لازم نیست صحیه یا ارزاق را فلانطور کنیم.

سوم تقاضای من از مقام منبع ریاست اینست که وزیر فواید عامه را امر فرمایند بمجلس حاضر شوند برای جواب سؤالی که بنده در باب تنزل تجارت مالی کرده ام نصرت الدوله - اجازه میفرمائید رئیس - بفرمائید

نصرت الدوله - سؤالی که آقای طهرانی از کمیسیون کردند دو قسمت است یکی راجع بنفت که مربوط بکمپانی سینکلی بود.

یکی هم راجع بنفت داخلی چنانچه خاطر آقایان مستحضر است نماینده کمپانی در چندی قبل از ایران بطرف اروپا حرکت کرد.

ورود او بواسطه گنگن مصادف شد تقریباً با حرکت آقای رئیس الوزراء و البته قبل از ورود ایشان بر مرکز و مطالعاتی که باید بکنند یک تحقیقات کاملی ممکن نبود و اگر یک جوابهائی داده شده هنوز آن جوابها با اطلاع کمیسیون نرسیده است و البته حالا که آقای رئیس الوزراء تشریف فرما شده اند تحقیقات خواهد شد و نتیجه آن بعرض مجلس خواهد رسید.

راجع بنفت داخل هم در جلسات عیدیه و در جلسه اخیر مطالعه شده و دیگر معطلی ندارد و فقط یک جلسه دیگر باید کمیسیون تشکیل بشود برای خواندن موادی که اصلاح شده و تصویب ماده واحده و گمان میکنم برای هفته آتیه مسلمانان راجع با امتیاز نفت داخلی ایران تقدیم مجلس شورای ملی میشود.

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - راپرت کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات یکماه است تقدیم مجلس شده است و وقت هم خیلی تنگ است استدعا میکنم برای اول جلسه آتیه جزو دستور شود یا اینکه هفتهای یک روز را تخصیص بدهند باین قانون که زودتر بگذرد هم دولت و هم مردم تکلیفشان را بفهمند.

رئیس - برای فردا که گمان میکنم مشکل باشد چون باید فردا مذاکره همین لایحه که حالا شروع شده است باید تعقیب شود اگر صلاح میدانند روزهای پنجشنبه برای قانون انتخابات همین شود

جمعی از نمایندگان - صبح است.

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر)

رئیس - دستور فردا اولاً لایحه عوارض بلدی.

ثانیاً سه فقره اصلاحی که آقای یاسائی در قانون استخدام پیش بینی کرده اند در جلسه قبل تقاضا کرده اند جزو دستور شود.

مواد ۶۴ و ۶۵ و ۷۲ آقای یاسائی همینطور است؟

یاسائی - مواد ۶۶ و ۶۷ و ۷۱ است.

رئیس - بسیار خوب آقای عدل الملک (اجازه)

عدل الملک - بنده میخواستم تقاضا کنم اگر لایحه رابندر جزو سمنان حاضر است جزو دستور شود.

رئیس - اینها وقتی تمام شد جزو دستور میشود.

آقای سر کشیک زاده (اجازه)

سر کشیک زاده - عرضی ندارم رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده میخواستم عرض کنم که یک تا کیدی بکمیسیون نظام بشود که زودتر لایحه قانون سر باز گیری را بمجلس بیاورند زیرا این مسئله هم اسباب زحمت دولت شده است هم اسباب زحمت مردم ولایات و البته آقایان اطلاع دارند که چه صدماتی به مردم وارد میشود و شاید همین ترتیباتی که راجع ببلدییه گفته شد بواسطه همین فشارهاست.

بنده تقاضا میکنم که در این باب هطف توجهی بشود و زودتر این لایحه به مجلس بیاید تا تکلیف سر باز گیری معلوم شود

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده اول جلسه هم عرض کردم پیشنهاد آقای داور راجع به پنجاه هزار تومان محل شهریه که پیشنهاد شده است جزو دستور شود معطلی هم ندارد فقط باید ارجاع بکمیسیون بشود

رئیس - یک قدری مطالعه لازم دارد تکلیفش را فردا عرض میکنم آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقای سید یعقوب - بنده خواستم تقاضا کنم لایحه معافیت ماشینهای صنعتی اگر موعد قانونیش شده است شورتائیش شروع شود.

رئیس - برای روز سه شنبه همین میشود. آقای سالار لشکر (اجازه) سالار لشکر - در جواب آقای حاج میرزا عبدالوهاب میخواستم عرض کنم که کمیسیون نظام قانون نظام اجباری را مطالعه کرده و راپرت آن در ظرف این دوره تقدیم مجلس میشود. (مجلس سه ربع بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الممالک منشی - معظم السلطان

جلسه صد و پنجم صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه ۱۴ آبرج جدی ۱۳۰۳ مطابق هشتم جمادی الثانیه ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم شنبه ۱۲ جدی را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند) رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - بنده بعد از تصویب صورت جلسه عرضی دارم. رئیس - آقای آقا شیخ جلال (اجازه)

آقا شیخ جلال - قبل از دستور عرضی دارم. رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرضی ندارم. رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرض بنده هم قبل از دستور است. رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست.

(گفتند خیر) رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - تلگرافی از اهالی نویسرگان راجع به ریکی که در آنجا اتفاق افتاده است مغایره شده است و تقاضا کرده اند که در مجلس قرائت شود این است عین تلگراف که می خوانم بلکه توجهی در این باب بشود که آسایش آنها فراهم گردد.

رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست.

(گفتند خیر) رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - تلگرافی از اهالی نویسرگان راجع به ریکی که در آنجا اتفاق افتاده است مغایره شده است و تقاضا کرده اند که در مجلس قرائت شود این است عین تلگراف که می خوانم بلکه توجهی در این باب بشود که آسایش آنها فراهم گردد.

رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست.

(گفتند خیر) رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

توسط نمایندگان محترم ولایات ثلاث - مقام منبع ریاست جلیله وزراء عظام . کیه ریاست محترم مجلس مقدس شورایی وزارت داخله - وزارت مالیه - عدلیه - فوائد عامه - جراید ایران شفق سرخ - میهن ليله پنجم جمادی الثانیه ساعت سه حریق برخلاف انتظار بگلیه بازار و دکاکین تویشرکان مصادف عموم تجار و کسبه اهالی فلک زده از هستی ساقط طوریکه وجود نقد - اجناس . اسناد تمسکات قبالات قبوض مالیاتی چکهای تریاک امانات تجار همدان کرمانشاهان ملایر از هر جهت باین حریق عالم سوزنا بود که احدی از ما سوختگان بدبخت قادر تهیه نان یکشبه عیالات نیستیم برای استحضار خاطر آن ذوات مقدس بشرح عرض حال خود مبادرت عموماً استدعا مینمائیم امرشود يك نفر مفتش امین موثقی برای معاینه خسارات وارده و رسیدگی به حقایق قضیه جگر خراش سریعاً اعزام علاجی بپردر بیدرمان خاناناسوز يك مشت اهالی بدبخت بفرمایند زیرا این خسارت حریق که نتیجه حاصله سیصدساله - ثروت و اعتبار و شرافت يك ولایت بود و تنها بما اهالی توسرکان وارد شد بلکه به تمام شهرهای هم جوار متوجه است با کمال تحیر و بهت عموماً سرگردان در تلگرافخانه متحصن چنانچه علاج فوری نفرمایند تمام عیالات مادر این فصل زمستان از سرما و کرسنگی تلف خواهند شد . عموم ملت توسرکان و اصناف و کسبه - می خواستیم عرض کنیم همان طور که تقاضا کرده اند خوب است از طرف مجلس مقدس به دولت تذکر داده شود که يك نفر مفتش امین برای برآورد خسارات وارده بر اهالی انجا اعزام شود . رئیس - آقای یاسائی . (اجازه)

یاسائی - مدتی وقت دوره چهارم مجلس صرف شور در قانون میزبانی شد و بالاخره گویا در آخر شور دوم مسکوت ماند و مسئله قانون میزبانی بجائی نرسید گرچه پریروز آقای تقی زاده فرمودند ما همه چیز را هم ترین میدانیم ولی اینجابه عقیده بنده مهمترین وظایف مجلس گذراندن قانون میزبانی است

(بعضی از نمایندگان صحیح است) تمام شکایات اهالی ولایات که به مرکز میرسد ۹ عشرش راجع به مالیه است و مربوط به تشکیلات مالیه هم نیست راجع بطرز اخذ مالیات است و این شکایات مرتفع نمی شود جز اینکه قانون میزبانی زوتر از مجلس بگذرد و آقایان مستشاران مالیه آمریکائی در رأس مالیه مملکت هستند باید قانون میزبانی به

تصویب برسد . زیرا در آیه اطمینان نیست که بوسیله مأمورین دیگر این کار را انجام داد . . .

بعضی از نمایندگان - (بطور همهمه) اینطور نیست .

یاسائی - این عقیده شخص من است ما اطمینان بامورین خودمان نداریم . . .

شیروانی - ایرانی از همه کس مطمئن تر است .

آقاسید یعقوب - چرا این قدر به ایرانی توهین میکنید .

یاسائی - بهر جهت خواستیم به آقایان اعضاء محترم کمیسیون قوانین مالیه تذکر بدهم که خوب است آقایان توجهی بفرمایند و زودتر راپورت قانون میزبانی را تهیه و تقدیم مجلس نمایند تا بیک عده مردم ولایات راحت شوند الان در خیلی جاها يك دهات خرابه و ویرانه هست که مالیات چهل سال قبل را از آنها مطالبه می کنند در صورتیکه انصافاً هر آن چیزی که از آنها میگیرند آنها نباید مالیات بدهند این است که خواهش و تقاضای کنم کمیسیون قوانین مالیه قانون میزبانی را بر سایر قوانین مقدم بدارد و راپورت آن را تقدیم مجلس نماید . بعضی از نمایندگان وارد دستور شویم .

رئیس - آقای داور مخبر کمیسیون هستند جواب میدهند بعد وارد دستور میشویم .

آقا سید یعقوب - باید از ایرانیها دم دفاع بنمایند .

داور - اگر آقایان اجازه بدهند بنده جواب آقای یاسائی را آن قدریکه راجع بکمیسیون قوانین مالیه است عرض میکنم بعد اگر آقایان لازم میدانند حرارتی در سایر قسمتها بخرج بدهند مختارند - مهمترین قانونیکه وقت کمیسیون قوانین مالیه را اشغال کرده است قانون میزبانی است .

کمیسیون مدتی در آن صحبت کرده و هنوز هم مشغول است و بهمان دلیلی که این قانون یکی از مهمترین قوانین حساب میشود باید منتهی درجه وقت هم در تدوین آن بعمل آید کمیسیون جلسات متعددی وقت خودش را صرف این قانون کرده نمایند وزارت مالیه و مستشار مالیه هم حاضر بوده اند و تا بحال تمام نشده است اخیراً هم بواسطه کسالت نماینده مستشار حاضر نشده است و چند جلسه است که ما نتوانسته ایم این کار را تمام کنیم و بطوریکه اطلاع داده اند کسالتشان رفع شده است

گمان میکنم در جلسات بعد حاضر شوند -

ماهم اطلاعات خودمان را از وزارت مالیه خواسته ایم و البته آقایان تصدیق میفرمایند که وقتی میخواهند قانون مالیاتی بنویسند باید فوق العاده درش دقت شود

و باید از روی احصائیهها و ارقام صحیحی باشد و باین مناسبت تا بحالا طول کشیده است .

هر چه بنده این بود که کمیسیون همان نظری را که همه آقایان دارند دارد و جلسات خودش را هم ادامه داده است ولی موضوع چون فوق العاده مهم است بنا بر این ناچار شده است زیاد تر صرف وقت نماید و امیدواریم عنقریب بگذرد و راپورت آن تقدیم شود .

رئیس - لایحه قانون عوارض بلدی مطرح است - در ماده اول مذاکرات شد و مذاکرات را آقایان کافی دانستند حالا باید پیشنهادات قرائت شود . پیش نهاد شاهزاده شیخ الرئیس . (اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم . گندم و جو و آرد از عوارض بلدی معاف باشد .

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس . (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - اولاً خیلی مایل بودم که آقایان مخالفین و موافقین که راجع باین قانون اظهاراتی فرمودند از روی تحقیق و ارقام صحیح میفرمودند که فرضاً پنج هزار تومان - یا فلان قدر عایدی دارد ولی متأسفانه همه از روی تعصب گفتند و نتوانستیم يك رقم قطعی پیدا کنیم -

علی ای حال این قسمت را باید اشاره کنم که آقای مخبر و سایر آقایان اعتراض نکنند .

يك مطالبی هست که عقیده سیاسی است و پانزده سال بیست سال یا بیست سال بعد نباید تغییر کند . اینست که عرض میکنم هر کس با بودن هر دولت و در هر مجلس که باشد باید عقیده خودش را اظهار کند -

و این اظهار عقیده مربوط بموافقت یا مخالفت با يك دولتی نیست -

اگر يك کسی فرضاً پانزده سال عقیده اش این باشد که مالیات از ارزاق عمومی نباید گرفت فرق نمی کند در هر موقع هر دولتی هم که باشد چه با آن دولت موافق و چه مخالف باید عقیده خودش را اظهار کند .

چون در سایر نقاط دولتها از بین احزاب تشکیل می شوند ولی در مملکت ما يك مقتضایاتی بیش آمده است که افراد اکثریت عقایدشان مخالف است .

ولی اصولاً عقیده ما به الاشتراک آنها حفظ دولت است حالاهم این عرایض من از نقطه نظر موافقت یا مخالفت با دولت نیست .

بنده خیلی خوشوقتم که در این دوره عوارض بلدی بمجلس آمده است که قانونی برایش بگذرد

زیرا مدتهاست ما میگفتیم خوب است این قوانین بمجلس بیاید و اینک آقای مخبر فرمودند حالا که آمده است چرا در گذراندنش اهمال میکنید - عرض می کنم البته باید در اقسام عوارض درست صحبت بشود تا به بینیم کدام بهتر و کدام لازم تر است .

علی ای حال چون بنده مخالفم که بر گندم وجو و آرد عوارض گذاشته شود این است که عرض می کنم چون اینها ارزاق عمومی است و طرف احتیاج تمام افرادی باشد باید از عوارض بلدی معاف باشند و مخصوصاً ما می بینیم که دولت در ماه قریب صد هزار تومان برای ارزانی نان خرج اداره ارزاق میکند در صورتیکه این کار را برای آسایش مردم میکند خوب است گندم وجو و آرد را از عوارض بلدی معاف بداریم

بقیه عرایض خود را در موقع خودش بعرض میرسانم ولی این قسمت را خوب است یا آقای مخبر قبل کنند و اگر قبول فرمودند تقاضا می کنم آقایان موافقت بفرمایند که گندم و جو از عوارض بلدی معاف باشند .

مخبر - بنده در تمام مذاکراتم در این موقع و نه در مواقع دیگر تصور نمی کنم بکسی گفته باشم شما که با دولت موافقت چرا بالایحه دولت مخالفت می کنید -

یا اینکه از نقطه نظر مخالفت با دولت فلان اظهار را می کنید . بنده از لایحه و از نظر کمیسیون دفاع می کنم

و هیچ وقت در ضمن مذاکرات خود اظهار نکرده ام که فلان نظر مخالف یا موافق بادولت است راجع بمالیات بر ارزاق که فرمودند .

گویا مختصر فرقی باشد بین مالیات عمومی بر ارزاق و يك عوارضی که از يك قسمت از ارزاق در موقع ورود بشهر گرفته می شود -

در هر صورت همانطور که دیروز آقای آقا سید یعقوب هم فرمودند کم و بیش در همه جا معمول است منتهی از بعضی چیزها می گیرند و از بعضی چیزها نمی گیرند و برای این است که بلدیهای محل يك مخارجی دارند و باید از يك محللهائی يك عایداتی داشته باشند . اما راجع بقسمت گندم وجو و آرد دیروز یعنی در جلسه گذشته بنده عرض کردم وقتی که ما در این لایحه در کمیسیون دقت میکردیم دیدیم وزارت مالیه چون اداره ارزاق در دست خودش میباشد این قسمت را صورت نداده بودند و بالاییه عواید اداره ارزاق زیاد ترمیشد ولی وقتی ما دقت کردیم دیدیم با گرفتن این عوارض در ارزاق عمومی تفاوتی پیدا نخواهد شد

رئیس - آقای داور

(اجازه)

داور - بنده گمان میکنم این مسئله بجای خودش صحیح است ولی مجلس کاری دیگر هم دارد لایحه معافیت ماشین های صنعتی از حقوق گمرکی را بنده تقاضا می کنم جزء دستور شود.

رئیس - رأی می گیریم باین پیشنهاد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در درجه پنجم پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب و حاج میرزا عبدالوهاب آقایانی که تصویب می کنند که جزء دستور باشد قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. جلسه آتی روز ۳ شنبه. دستور هم لایحه عوارض بلدی آقای تقی زاده.

(اجازه)

تقی زاده - بنده يك كلمه عرض داشتم راجع به مسئله قرارداد پستی و تلگرافی که برای روز ۳ شنبه تصویب نشد آیا اینکه در مجلس تصویب نشد مقصود این بود که در درجه دوم و سوم نباشد یا اینکه خیر در صورتی که این عهدنامه جاری است مقصود این است که مجلس می آید بنا بر این بنده تقاضا می کنم در درجه پنجم یا ششم هر وقت صلاح میدانند جزء دستور شود.

رئیس - بنده همچو خیال میکنم رایی که داده شد برای این بود که روز مخصوص برای این کار معین نشود تا مسائل جزئی دیگری که است آنها بگذرد بعد در سر فرصت باین مسئله مهم بپردازیم. در درجه بعد خواهد بود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

(مجلس يك ربع بعد از ظهر

ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی -

مؤتمن الملك

منشی علی اقبال الممالک

منشی معظم السلطان

جلسه ۱۰۶

صورت مشروح مجلس

یوم سه شنبه شانزدهم

جدی ۱۳۰۳ مطابق دهم

جمادی الثانیه ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست

آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت مجلس یوم یکشنبه ۱۴ جدی

را آقای اقبال الممالک قرائت نمودند

رئیس - آقای افشار

(اجازه)

افشار - بنده بعد از تصویب صورت

مجلس عرض دارم

رئیس - آقای یاسائی

(اجازه)